

สภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตและ
นอกเขตเทศบาล ในส่วนภูมิภาค

นางสาวมนัสดา บุญรักษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาพลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๒

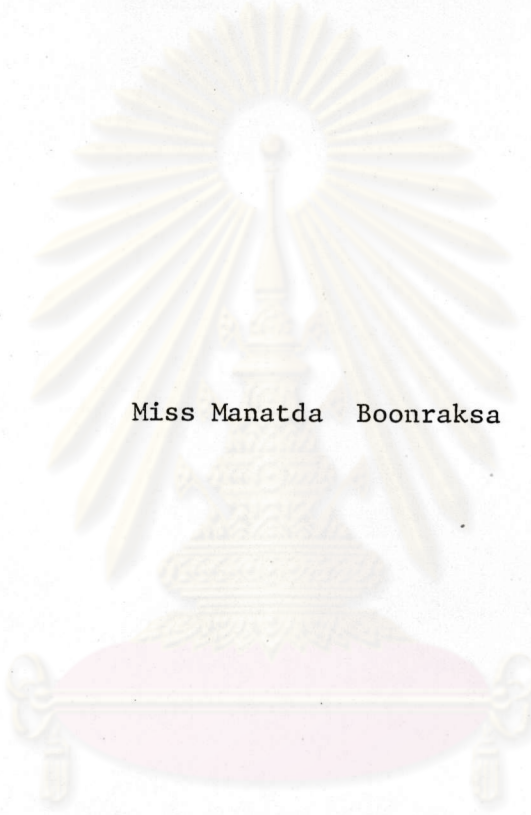
ISBN 974-576-245-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016176

i 103035๗1

STATE AND PROBLEMS IN ORGANIZING SCHOOL HEALTH
PROGRAMS IN THE SECONDARY SCHOOLS INSIDE AND OUTSIDE
MUNICIPALITY IN REGIONAL AREAS

Miss Manatda Boonraksa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Physical Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-245-8

๑๖

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน

มัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาล ในส่วนภูมิภาค

โดย

นางสาวมนัสดา บุญรักษา

ภาควิชา

พลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์สุชาติ ไสมประยูร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten signature]

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี)

[Handwritten signature]

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ศาสตราจารย์สุชาติ ไสมประยูร)

[Handwritten signature]

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์พัชรา กาญจนารัตน์)

[Handwritten signature]

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพวณี หอมสนิท)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

มนัสดา บุญรักษา : สภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาล ในส่วนภูมิภาค (STATE AND PROBLEMS IN ORGANIZING SCHOOL HEALTH PROGRAMS IN THE SECONDARY SCHOOLS INSIDE AND OUTSIDE MUNICIPALITY IN REGIONAL AREAS)

อ.ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์สุชาติ ไสมประยูร. 142 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาล ในส่วนภูมิภาค สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 291 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 274 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.16 และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า "ที"

ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยทั่วไปประมาณครึ่งหนึ่งของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาลมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาโครงการสุขภาพในโรงเรียนเป็นการถาวร สำหรับปัญหาส่วนใหญ่ที่โรงเรียนทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลประสบได้แก่ เรื่องผู้บริหารมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับผู้ที่ทำหน้าที่ในการเก็บบัตรสุขภาพนักเรียน และการให้ภูมิคุ้มกันโรค ส่วนโรงเรียนในเขตเทศบาลประสบปัญหาในเรื่องจำนวนส้วม (หนึ่งทีต่อจำนวนนักเรียนหญิง) มีจำนวนไม่เพียงพอ และโรงเรียนนอกเขตเทศบาลประสบปัญหาเรื่องการตรวจสุขภาพนักเรียน โดยเฉพาะไม่เคยมีการทดสอบสายตาให้นักเรียน
2. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาลพบว่า ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนในเขตเทศบาลประสบปัญหามากกว่าโรงเรียนนอกเขตเทศบาล เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โรงเรียนในเขตเทศบาลประสบปัญหามากกว่าในเรื่องจำนวนอาคารเรียนและห้องเรียนไม่เพียงพอ การระบายน้ำในโรงเรียนไม่ดี บริเวณโรงเรียนมีน้ำท่วมขัง แสงสว่างภายในห้องเรียนไม่เพียงพอและการระบายถ่ายเทอากาศในห้องเรียนไม่ดี ส่วนในด้านบริการสุขภาพไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนนอกเขตเทศบาลประสบปัญหามากกว่าโรงเรียนในเขตเทศบาลในเรื่องไม่สามารถจัดครูดูแลห้องพยาบาลเป็นประจำ สำหรับด้านการเรียนการสอนสุขศึกษาและการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา พลศึกษา
สาขาวิชา สุขศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติบัตร *นิพนธ์ บุญรักษา*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

MANATDA BOONRAKSA : STATE AND PROBLEMS IN ORGANIZING SCHOOL HEALTH PROGRAMS IN THE SECONDARY SCHOOLS INSIDE AND OUTSIDE MUNICIPALITY IN REGIONAL AREAS. THESIS ADVISOR : PROF. SUCHART SOMPRAYOON. 142 PP.

The purposes of research were to study the state and problems and to compare the problems in organizing school health programs in the secondary schools inside and outside municipality in regional areas under the Jurisdiction of General Education Department of the Ministry of Education. The researcher sent the constructed questionnaires to 291 school administrators acted as the sample of this study, and 274 questionnaires (94.16%) were returned by mail. The data were then analyzed by means of percentages, means, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows :

1. Approximately one half of the schools inside and outside municipality already organized the permanent committees to administer their school health programs. Those schools inside and outside municipality generally possessed the administrators' misunderstanding problems about the duty of student health record collecting, and also the immunization procedure. The schools inside municipality faced the problems of inadequate number of girl student usage per one toilet, while the schools outside municipality faced the student health appraisal problems particularly the lack of eye screening test.

2. In comparison of organizing school health programs between the schools inside and outside municipality, it revealed that there was a statistically significant difference at the .05 level in the area of school health environment. When comparing the items, the schools inside municipality faced more problems than the schools outside on the items of inadequate school building and classroom, poor school drainage, flooding school campus, inadequate classroom lighting and also bad room ventilation. There was no significant difference in the area of school health services as a whole, but only the item of health room undertaking which the schools outside municipality faced more problems than the schools inside. There were no statistically significant difference in the areas of school health instructing and school health program administration.

ภาควิชา พลศึกษา
สาขาวิชา สุขศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต *นิพนธ์ บุญรักษา*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Suchart Somprayoon*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของศาสตราจารย์สุชาติ
โลสมประยูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำและตรวจแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบ
พระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบแบบสอบถาม และ
ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยในการปรับปรุงแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการวิจัย

ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดีจาก กรมสามัญศึกษา ผู้
บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนภูมิภาคที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร
ตลอดจนบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย อาจารย์วิธูร ยุตตานนท์ ที่ให้การสนับสนุนผู้วิจัย
มาโดยตลอด คุณหาญพล บุญยะ เวชชีวิน ที่กรุณาให้คำปรึกษาในการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์
ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัวบุญรักษาทุกคน ตลอดจน
ครูอาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอนจนผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

มนัสดา บุญรักษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำจำกัดความในการวิจัย	5
2 การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ	7
การวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ	14
3 วิธีดำเนินการวิจัย	19
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	19
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	20
การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	22
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	24
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
การสรุปผลการวิจัย	86
การอภิปรายผลการวิจัย	98
ข้อเสนอแนะ	103

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	111
ประวัติผู้วิจัย	142

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและค่าร้อยละของภูมิหลังผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตาม โรงเรียนที่อยู่ใน เขตและนอก เขต เทศบาล.....	26
2	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนที่อยู่ใน เขต และนอก เขต เทศบาล.....	29
3	จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนที่จัดสภาพแวดล้อมและบริเวณ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ใน เขตและนอก เขต เทศบาล.....	34
4	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพอาคารเรียนและห้องเรียนใน โรงเรียนที่ตั้งอยู่ใน เขตและนอก เขต เทศบาล.....	38
5	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพส้วมและที่ปัสสาวะของนักเรียน โรงเรียนที่อยู่ใน เขตและนอก เขต เทศบาล.....	42
6	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพการบริการน้ำดื่ม ของโรงเรียน ที่อยู่ใน เขตและนอก เขต เทศบาล.....	46
7	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพห้องพยาบาลของโรงเรียนที่อยู่ ใน เขตและนอก เขต เทศบาล.....	47
8	จำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามสภาพการจัดบริการสุขภาพในเรื่อง บัตรสุขภาพของโรงเรียนที่อยู่ใน เขตและนอก เขต เทศบาล.....	49
9	จำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามการให้บริการสุขภาพนักเรียน โดยครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ของโรงเรียนที่อยู่ใน เขตและนอก เขต เทศบาล.....	51
10	จำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามสภาพการให้บริการสุขภาพนักเรียน โดยทั่วไปของโรงเรียนที่อยู่ใน เขตและนอก เขต เทศบาล.....	54
11	จำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามสภาพการเรียนการสอนสุขศึกษาของ โรงเรียนที่อยู่ใน เขตและนอก เขต เทศบาล.....	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	จำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามการดำเนินงานการบริหาร โครงการสุขภาพโรงเรียนที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาล....	62
13	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัญหาด้านการจัด สิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียนที่อยู่ใน เขตและนอกเขต เทศบาล	67
14	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดบริการ สุขภาพในโรงเรียนที่อยู่ใน เขตและนอกเขต เทศบาล.....	70
15	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัญหาด้านการ เรียนการ สอนสุขภาพในโรงเรียนที่อยู่ใน เขตและนอกเขต เทศบาล.....	72
16	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัญหาด้านการบริหาร โครงการสุขภาพในโรงเรียนที่อยู่ใน เขตและนอกเขต เทศบาล..	75
17	การ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความ แตกต่างของปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียน ที่อยู่ใน เขตและนอกเขต เทศบาล.....	77
18	การ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความ แตกต่างของปัญหาด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนที่อยู่ใน เขตและนอกเขต เทศบาล.....	79
19	การ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และความ แตกต่างของปัญหาด้านการ เรียนการสอนสุขภาพในโรงเรียน ที่อยู่ใน เขตและนอกเขต เทศบาล.....	81
20	การ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และความ แตกต่างของปัญหาด้านการบริการโครงการสุขภาพในโรงเรียน ที่อยู่ใน เขตและนอกเขต เทศบาล.....	83